

Fra nord og syd til det herlige land

Ugens vers

"De indsigtfulde bliver ofre, for at de kan blive prøvet, lutret og rensed, før endetiden kommer. For den kommer først til den fastsatte tid" (Dan 11,35).

Introduktion

Idet vi går i gang med dette vanskelige kapitel, bør vi lige fra begyndelsen nævne nogle få punkter. For det første står Daniel 11 som en parallel til de tidligere profetiske hovedtræk i Daniels Bog. Ligesom i kapitlerne 2,7,8 og 9 strækker det profetiske budskab sig fra profetens dage og frem til endens tid. For det andet er der en rækkefølge af verdensmagter, som ofte undertrykker Guds folk. For det tredje ender hver af de profetiske skitser i et lykkeligt klimaks. I Daniel 2 knuser stenen billedstøtten; i Daniel 7 modtager Menneskesønnen riget; og i Daniel 8 og 9 bliver den himmelske helligdom rensed gennem Messias' gerning.

Kapitel 11 følger tre grundlæggende pointer. Først begynder det med de persiske konger og drøfter deres skæbne og endens tid, hvor Nordens konge angriber Guds hellige bjerg. Dernæst beskrives en række slag mellem Nordens og Sydens konge og følgerne for Guds folk. Som det tredje får det en lykkelig slutning, idet Nordens konge møder sin skæbne på "det herlige, hellige bjerg" (Dan 11,45). En sådan positiv konklusion signalerer enden på alt ondt og oprettelsen af Guds evige rige.

Ugens tekster

- Dan 11
- Dan 8,3-8.20-22
- Es 46,9-10
- Dan 8,9.23
- Matt 27,33-50

Profetier om Persien og Grækenland

Dan 11,1-4

Hvad ser vi heri, som minder os om nogle af de tidligere profetier, vi har set i Daniels Bog?

Gabriel fortæller Daniel, at der endnu vil fremstå tre persiske konger. De vil blive efterfulgt af en fjerde konge, som vil være den rigeste af dem alle og provokere grækerne. Efter Kyros fik en række på tre konger magt over Persien: Kambyses (530-522 f.Kr.), den falske Smerdis (522 f.Kr.) og Dareios I (522-486 f.Kr.). Den fjerde konge er Xerxes, som omtales i Esters Bog som Ahasverus. Han er meget rig (Est 1,1-7) og samler en enorm hær for at invadere Grækenland, som profetien forudsagde. Men på trods af sin magt bliver han slået af en meget mindre styrke af tapre græske soldater.

Det er ikke svært at genkende Alexander den Store som den mægtige konge, der opstår i Daniel 11,3, og som bliver den absolutte hersker i datidens verden. Han dør som 32-årig og efterlader sig ingen arving til at overtage imperiets herredømme. Riget blev derfor delt mellem hans fire generaler: Seleukus over Syrien og Mesopotamien, Ptolemæus over Egypten, Lysimakus over Trakien og dele af Lilleasien, og Kassander over Makedonien og Grækenland.

Dan 11,2-4
Dan 8,3-8.20-22

Sammenlign teksterne. Hvordan er de tilsammen med til at identificere Alexander som den magt, der her er tale om?

Hvad kan vi lære fra dette udvalg af navne, datoer, steder og historiske begivenheder? For det første lærer vi, at profetier går i opfyldelse i overensstemmelse med den guddommelige budbærers forudsigelser. Guds Ord tager ikke fejl. For det andet er Gud herre over historien. Vi får måske indtryk af, at rækkefølgen af politiske magter, ledere og riger skyldes ambitioner hos kejsere, diktatorer og politikere af enhver slags. Men Bibelen åbenbarer, at Gud har den overordnede kontrol og vil bevæge historien i overensstemmelse med sin guddommelige hensigt, som i sidste ende er at udrydde det onde og oprette Guds evige rige.

Profetier om Syrien og Egypten

Dan 11,5-14

Hvad sker der?

Da Alexander døde, blev det store græske rige delt mellem hans fire generaler. To af dem, Seleukus i Syrien (Norden) og Ptolemæus i Egypten (Syden), var i stand til at oprette dynastier, der ville bekæmpe hinanden for at få kontrol over landet.

De fleste Bibelforskere opfatter krigen mellem Nordens konge og Sydens konge, som forudsagt i Dan 11,5-14, som en henvisning til de mange slag, der involverede de to kongehuse. Ifølge profetien ville der blive gjort forsøg på at forene disse to dynastier gennem ægteskab, men alliancen ville blive kortvarig (Dan 11,6). Historiske kilder fortæller os, at Antiokus II Theos (261-246 f.Kr.), som var sønnesøn af Seleukus I, giftede sig med Berenike, en datter af den egyptiske konge Ptolemæus Filadelfus. Men aftalen varede ikke, og den konflikt, som direkte involverede Guds folk, blev hurtigt genoptaget. Daniel 11 handler altså om nogle vigtige begivenheder, som vil berøre Guds folk i århundreder efter, at profeten Daniel forlader scenen.

Igen kan vi spørge, hvorfor Gud på forhånd åbenbarer alle disse detaljer om krige, der involverer riger, der kæmper mod hinanden for at få magt over hele den del af verden. Grunden er enkel: disse krige rammer Guds folk. Gud fortæller på forhånd om de mange udfordringer, hans folk vil møde i årene fremover. Han er også herre over historien, og når vi sammenligner de profetiske budskaber med de historiske begivenheder, ser vi igen, at det profetiske ord går i opfyldelse som forudsagt. Den Gud, som forudsiger disse hellenistiske rigers omskiftelighed, er den Gud, som kender fremtiden. Han er vores tillid og tro værdig. Han er en stor Gud, ikke en afgud fremstillet af mennesker. Ikke alene styrer han historiens gang; men han kan også styre vores liv, hvis vi giver ham lov.

Læs Es 46,9-10. Hvor meget grundlæggende kristen teologi finder vi i disse to vers, og hvilket håb kan det give os? Tænk over, hvor skræmmende vers 10 kunne være, hvis Gud ikke var kærlig og omsorgsfuld, men hævngherrig og ond.

Til at tænke over

Rom og pagtsfyrsten

Dan 11,16-28

Denne tekst er vanskelig, men hvilke billeder kan du finde her, som også er brugt andre steder i Daniels Bog?

I Dan 11,16 ser det ud til, at magten skifter fra den hellenistiske konge til det hedenske Rom. "Den, der rykker frem imod dem, kan gøre, hvad han finder for godt, da ingen kan holde stand imod ham. Han får fodfæste i det herlige land og bringer ødelæggelse med sig." Det herlige land er Jerusalem, et område, hvor det gamle Israel har eksisteret, og den nye magt, der overtager dette område, er det hedenske Rom. Den samme begivenhed bliver også fremstillet i den horisontale udvidelse af det lille horns magt, som når "det herlige land" (Dan 8,9). Det virker ret indlysende, at den magt, der styrer verden på dette tidspunkt, er det hedenske Rom.

En række andre indicier i den bibelske tekst forstærker den opfattelse. For eksempel må den, "der sender sin skatteopkræver" henvise til kejser Augustus. Det er under hans styre, at Jesus bliver født, og Josef og Maria rejser til Betlehem på grund af folketællingen (Dan 11,20). Ifølge profetien vil denne hersker blive efterfulgt af "en usling" (Dan 11,21). Historien viser, at Augustus blev efterfulgt af Tiberius, som var Augustus' adoptiv søn. Tiberius er kendt for at have været en særling og en modbydelig person.

Det vigtigste er, at ifølge den bibelske tekst var det under Tiberius' regeringstid, at "pagtsfyrsten" skulle blive knust (Dan 11,22). Det er en tydelig henvisning til Kristi korsfæstelse, han som også kaldes "en salvet fyrste" (Dan 9,25; se også Matt 27,33-50). Jesus blev korsfæstet under Tiberius' styre. Henvisningen her til Jesus som "pagtsfyrsten" er en stærk indikation, som hjælper os til at se de historiske begivenheders gang, og giver læserne et stærkt bevis på Guds fantastiske forudviden. Gud har haft ret i alt det, der kom før disse profetier, så vi kan have tillid til ham også med hensyn til det, han siger, vil ske i fremtiden.

Til at tænke over

Selv midt i alle de politiske og historiske begivenheder bliver Jesus af Nazaret, "pagtsfyrsten", åbenbaret i teksten.

Den næste magt

Dan 11,29-39

Hvem er den magt, der fremstår efter det hedenske Rom?

Dan 11,29-39 omtaler en ny slags magt. Selv om denne magt er en fortsættelse af det hedenske Romerrige, og overtager nogle egenskaber fra sin forgænger, synes den også på nogle områder at være helt anderledes. Bibelen siger, at "denne gang går det ikke som før" (Dan 11,29). Hvis vi læser videre, opdager vi, at denne magt handler som en religiøs magt. Den retter sine angreb først og fremmest mod Gud og hans folk. Lad os se på nogle af de handlinger, denne konge udfører.

For det første vil han "rette sin vrede mod den hellige pagt" (Dan 11,30). Det må henvise til Guds pagt om frelse, som kongen modsætter sig.

For det andet vil denne konge oprette hærstyrker, som "vanhelliger helligdommen" og "afskaffer det daglige offer" (Dan 11,31). I Daniel 8 så vi, at det lille horn vanærede grundvolden i Guds "helligdom" og fjerner "det daglige offer" (Dan 8,11). Det må opfattes som et åndeligt angreb imod Kristi tjeneste i den himmelske helligdom.

For det tredje opstiller denne magt, som en følge af sit angreb på helligdommen, "Ødelæggelsens vederstyggelighed" i Guds tempel. Det tilsvarende udtryk "den ødelæggende forbrydelse" peger på det lille horns frafaldne handlinger og oprør (Dan 8,13).

For det fjerde forfølger denne magt Guds folk: "De indsigtfulde bliver ofre, for at de kan blive prøvet, lutret og rensset, før endetiden kommer" (Dan 11,35). Dette minder om det lille horn, som styrtede en del af himlens hær og stjernerne til jorden og trampede på dem (Dan 8,10; sml. med Dan 7,25).

For det femte siges det, at "kongen ophøjer sig og gør sig stor over for enhver gud. Og mod gudernes Gud udtaler han de forunderligste ting" (Dan 11,36). Det er ingen overraskelse, at det lille horn "talte store ord" (Dan 7,8), også imod Gud (Dan 7,25).

Der kunne nævnes andre ligheder; men når vi ser på, hvad Daniel 7 og 8 siger, hvem kan vi da identificere som denne magt, og hvorfor er det så vigtigt for os, på trods af socialt pres, at holde fast ved denne identifikation?

Til at tænke over

Afsluttende begivenheder

Dan 11,40-45

Forstå
udtrykkene

Hvad sker der?

Endetiden: Udtrykket forekommer kun i Daniels Bog (Dan 8,17; 11,35.40; 12,4.9). Daniels profetier antyder, at endetiden strækker sig fra pavemagtens fald i 1798 til de dødes opstandelse (Dan 12,2).

Nordens konge: Dette navn betegner geografisk først Seleukus' dynasti, men henviser dernæst til det hedenske og til sidst det pavelige Rom. Det beskriver altså Guds folks åndelige fjende. Vi bør også bemærke, at Nordens konge repræsenterer en falsk efterligning af den sande Gud, som i Bibelen symbolsk forbindes med nord (Es 14,13).

Sydens konge: Dette navn betegner først det ptolemæiske dynasti i Egypten, syd for det hellige land. Som profetien udvikler sig, får det en teologisk dimension og bliver af nogle forskere sammenkædet med ateisme. Ellen Whites kommentar til henvisningen til Egypten i Åb 11,8 er: "Dette er ateisme" (*Mod en bedre fremtid*, s. 219).

Det herlige, hellige bjerg: På Det Gamle Testaments tid henviste dette udtryk til Zion, Israels hovedstad og hjerte i Det lovede land. Efter korset bliver Guds folk ikke længere defineret efter etniske og geografiske kriterier. Det hellige bjerg må derfor være en symbolsk betegnelse for Guds folk spredt ud over hele jorden.

Fortolkning

Sydens konge angriber Nordens konge: Den franske revolution forsøgte at udrydde religion og pavedømmet, men mislykkedes.

Nordens konge angriber og besejrer Sydens konge: De religiøse magter med pavedømmet og dets allierede i spidsen vil med tiden sejre over ateismen og danne en koalition med den besejrede fjende.

Edom, Moab og de ypperste af amonitterne vil undslippe: nogle af dem, som ikke regnes som Guds sande folk, vil i sidste øjeblik slutte sig til flokken.

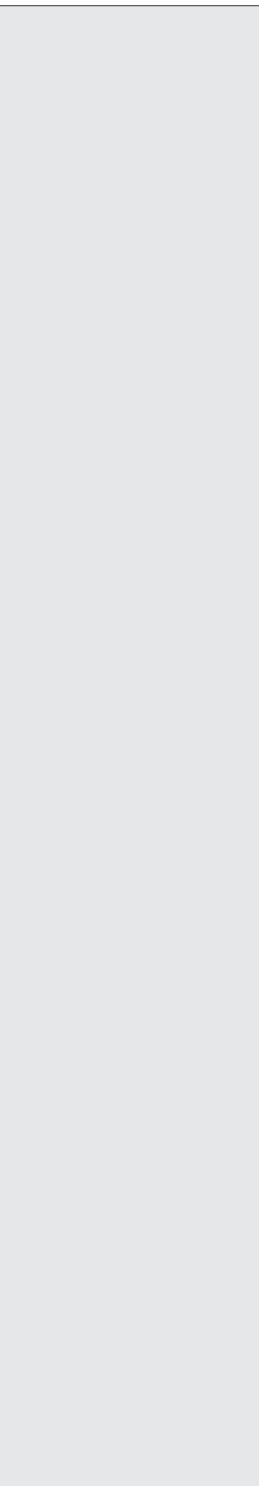
Nordens konge forbereder et angreb på det hellige bjerg, men møder sin ende: de onde magter bliver ødelagt, og Guds rige bliver oprettet.

Til videre studium

Det er interessant, at i det mindste med hensyn til Dan 11,29-39 identificerede Marin Luther ødelæggelsens vederstyggelighed i Dan 11,31 som pavemagten og dens doktriner og skikke. Sammenhængen mellem Daniel 11 og Daniel 7 og 8 forstærker Luthers og mange andre protestantiske kommentators opfattelse af, at pavemagten og dens lære er den historiske opfyldelse af disse profetier. I den forbindelse siger Ellen White: "Ingen kirke inden for romersk jurisdiktions grænser fik i ret lang tid uforstyrret lov til at have religionsfrihed. Næppe havde pavedømmet fået magten, før det knuste alle, der nægtede at anerkende dets herredømme, og én efter én underkastede kirkerne sig" (*Mod en bedre fremtid*, s. 249).

Spørgsmål til
drøftelse

1. **Hvordan kan vi tage hensyn til andre menneskers følelser samtidigt med, at vi ikke går på kompromis med, hvad Bibelen lærer med hensyn til Roms rolle i de sidste tider?**
2. **Dan 11,33 siger: "De indsigtsfulde i folket bringer mange til at forstå det, selv om de en tid bliver offer for sværd, flammer, fanget og rov." Hvad siger denne tekst om den skæbne, som nogle af Guds trofaste folk vil lide? Hvad siger teksten også om, hvad nogle af disse trofaste mennesker gør, før de lider martyrdøden? Hvad er budskabet deri for os i dag?**
3. **Dan 11,36 siger: "Kongen gør, hvad han finder for godt; han op-
højer sig og gør sig stor over for enhver gud. Og mod gudernes Gud udtaler han de forunderligste ting. Han har lykken med sig, indtil vreden er forbi; for hvad der er besluttet, vil ske." Hvem og hvad minder dette dig om? (Se Es 14,12-17; se også 2 Thess 2,1-4).**
4. **Dan 11,27.29 og 35 bruger udtrykket *mo'ed* – "den fastsatte tid." Hvad siger det os igen om, at Gud styrer historiens gang?**

A series of horizontal lines providing space for writing notes.